

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر»
(اعاده از شورای نگهبان (۱))

مقدمه

لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر که در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۲ در مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسید در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۲۴ برای اظهار نظر شورای محترم نگهبان به این مرجع ارسال شد. شورای محترم نگهبان ابتدا در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۶ نامه‌ای جهت استمهال به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد و متعاقباً طی جلسه‌ای به تاریخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ در خصوص مصوبه فوق اعلام نظر نمود. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی - به‌عنوان کمیسیون اصلی - پس از بررسی ایراد و ابهام و تذکره‌ی شورای محترم نگهبان، مصوباتی را در جهت رفع آنها مقرر نموده است. در ادامه به ارزیابی ایراد و ابهام و تذکرات شورای محترم نگهبان به موازات بررسی مصوبات کمیسیون اقتصادی در این خصوص خواهیم پرداخت.

ارزیابی نظرات شورای محترم نگهبان و بررسی مصوبات کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در این خصوص

نظر شورای محترم نگهبان در خصوص مصوبه مجلس مربوط به لایحه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر مشتمل بر دو قسمت است. در قسمت اول، طی دو بند، موارد مغایرت با قانون اساسی و ابهام موجود در یکی از مواد بیان شده و در قسمت دوم که تحت عنوان «تذکر» آمده است به ایرادهای ترجمه‌ای متن مصوبه اشاره شده است. در ذیل، هریک از این دو قسمت به‌صورت مجزا بررسی می‌شود.

الف) ایراد و ابهام

قسمت اول نظر شورای محترم نگهبان به‌شرح زیر است:

۱. در جزء «۴» ماده (۴) استفاده از واژه غیرفارسی «دیجیتالی»، مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی شناخته شد.
 ۲. ماده (۸)، با توجه به اینکه ذکر عبارت «بنا به صلاحدید خود» در این ماده، با متن انگلیسی معاهده سازگاری ندارد، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
- در خصوص بند اول از ایرادهای فوق باید بیان داشت معادل واژه‌ای که برای «دیجیتال» در نظر گرفته شده واژه «رقمی» است؛ بر این اساس پیشنهاد می‌شود جهت رفع ایراد مذکور، واژه «رقمی» جایگزین واژه «دیجیتال» شود.

مخصوص سخن علنی

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۱۲۹

مشخصات گزارش

تهیه و تدوین:

محمد آدمی

ناظر علمی:

احمد حکیم جوادی

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۸۲۹-۲

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۹/۹

دفتر مطابقت حقوقی

در خصوص بند «۲» از نظر شورای محترم نگهبان، با رجوع به ماده (۸) متن انگلیسی معاهده مشخص می‌شود که تعبیر «بنا به صلاحدیدخود» در متن انگلیسی وجود ندارد. بر این اساس پیشنهاد می‌شود برای رفع ابهام شورای محترم نگهبان، متن این ماده بعد از اصلاح به شکل زیر نوشته شود:

«هر طرف هزینه‌های خود مرتبط با اجرای این موافقتنامه را به عهده می‌گیرد مگر اینکه در هر مورد خاص به نوع دیگری توافق شود». کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز قریب به همین اصلاحات را به شرحی که گذشت مورد تصویب قرار داده است. توضیح آنکه کمیسیون اقتصادی در خصوص ایراد اول چنین مصوب کرده است: «با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت، به منظور رفع ایراد ردیف (۱) شورای محترم نگهبان، در جزء «۴» ماده (۴) موافقتنامه، عبارت «رقومی (دیجیتالی)» جایگزین عبارت «دیجیتالی» شد.

همچنین در خصوص ایراد دوم مصوب نموده است که: «با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت، به منظور رفع ایراد ردیف (۲) شورای محترم نگهبان، در ماده (۸) موافقتنامه، عبارت «بنا به صلاحدید خود» حذف شد». به نظر می‌رسد هر دو اصلاحی که توسط کمیسیون مصوب نموده است رافع ایراد و ابهام شورای محترم نگهبان باشد.

ب) تذکرها

شورای محترم نگهبان در قسمت دوم از نظرات خود ذیل عنوان «تذکر» به مورد زیر اشاره کرده است:

«با توجه به اینکه ذیل ماده (۶) و ذکر عبارت «در زمان‌های مختلف» در ماده (۷)، از لحاظ ترجمه‌ای دقیق نیست، ترجمه این دو ماده اصلاح گردد.»

جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان پیشنهاد می‌شود:

۱. ترجمه بند آخر ماده (۶) به شکل زیر اصلاح شود:

«در صورت تعیین هر نهاد صلاحیت‌دار دیگر یا تغییر نام نهاد صلاحیت‌دار تعیین شده، طرف مربوط باید امین معاهده را مطلع نماید و امین معاهده نیز سایر طرف‌های معاهده را مطلع خواهد نمود.»

۲. با توجه به اینکه عبارت «در زمان‌های مختلف» در متن انگلیسی پاراگراف اول ماده (۷) وجود ندارد این عبارت از ترجمه ماده حذف شود و ترجمه پاراگراف اول این ماده بدین شکل تغییر یابد: «مسائل مربوط به اجرای این موافقتنامه در چارچوب دیدارهای وزرای نهادهای صلاحیت‌دار طرفها که در صورت نیاز برگزار خواهند شد، مورد بررسی قرار می‌گیرند.»

کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان در قسمت تذکرات اصلاحاتی را به شرح زیر مصوب کرده است. این کمیسیون در خصوص تذکر شورای محترم نگهبان در رابطه با ذیل ماده (۶) چنین مصوب کرده است: «با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت: به منظور رفع تذکر شورای محترم نگهبان، در ماده (۶) موافقتنامه، عبارت «در صورت انتصاب نهاد صلاحیت‌دار دیگر یا تغییر عنوان مرجع ذیصلاح تعیین شده طرف ذی‌نفع، امین را در این خصوص مطلع می‌نمایند و امین باید طرفهای دیگر را مطلع نماید». جایگزین پاراگراف انتهای این ماده شد.»

همچنین کمیسیون اقتصادی در خصوص تذکر شورای محترم نگهبان در رابطه با عبارت «در زمان‌های مختلف» در ماده (۷)، مصوب نموده است که: «در ماده ۷ موافقتنامه، عبارت «در زمان‌های مختلف» حذف شد.»

به نظر می‌آید اصلاحات مصوب در کمیسیون اقتصادی در قسمت تذکرات، تأمین کننده نظر شورای محترم نگهبان خواهد بود.

نتیجه‌گیری

با عنایت به آنچه در قسمت ارزیابی نظرات شورای محترم نگهبان بیان گردید و با توجه به بررسی مصوبات کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به نظر می‌آید مصوبات کمیسیون اقتصادی تأمین کننده نظر و رافع ایراد و ابهام شورای محترم نگهبان باشد. بنابراین تصویب موارد زیر که مصوبات کمیسیون اقتصادی نیز می‌باشند مورد پیشنهاد است:

۱- به منظور رفع ایراد ردیف (۱) شورای محترم نگهبان، در جزء «۴» ماده (۴) موافقتنامه، عبارت «رقومی (دیجیتالی)» جایگزین عبارت «دیجیتالی» شود.

۲- به منظور رفع ایراد ردیف (۲) شورای محترم نگهبان، در ماده (۸) موافقتنامه، عبارت «بنا به صلاحدید خود» حذف شود.

۳- به منظور رفع تذکر شورای محترم نگهبان، در ماده (۶) موافقتنامه، عبارت «در صورت انتصاب نهاد صلاحیت‌دار دیگر یا تغییر عنوان مرجع ذیصلاح تعیین شده طرف ذی نفع، امین را در این خصوص مطلع می‌نمایند و امین باید طرف‌های دیگر را مطلع نماید» جایگزین پاراگراف انتهایی این ماده شود.

۴- در ماده (۷) موافقتنامه، عبارت «در زمان‌های مختلف» حذف شود.

شماره ماده	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون
۴	✓		
۸	✓		
۶	✓		
۷	✓		

شماره ماده	موضوع مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
۴	با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت، به منظور رفع ایراد ردیف (۱) شورای محترم نگهبان، در جزء «۴» ماده (۴) موافقتنامه، عبارت «رقومی (دیجیتالی)» جایگزین عبارت «دیجیتالی» شد.	✓				
۸	با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت، به منظور رفع ایراد ردیف (۲) شورای محترم نگهبان، در ماده (۸) موافقتنامه، عبارت «بنا به صلاحدید خود» حذف شد.	✓				
۶	با عنایت به نامه شماره ۱۵۹۴۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱ معاون امور مجلس دولت: به منظور رفع تذکر شورای محترم نگهبان، در ماده ۶ موافقتنامه، عبارت «در صورت انتصاب نهاد صلاحیت‌دار دیگر یا تغییر عنوان مرجع ذیصلاح تعیین شده طرف ذینفع، امین را در این خصوص مطلع می‌نمایند و امین باید طرف‌های دیگر را مطلع نماید». جایگزین پاراگراف انتهایی این ماده شد.	✓				
۷	«در ماده (۷) موافقتنامه، عبارت «در زمان‌های مختلف» حذف شد».	✓				